

วัฒนธรรมเวียดนาม: วัฒนธรรมแห่งกลุ่มชาติพันธุ์ อันหลากหลาย*

Vietnamese Culture: The Culture of
Ethnic Diversity

ฝ่าม ดึ๊ก เชื่อง (เขียน)
สิริวงษ์ หงษ์สวรรค์ (แปล)
Phạm Đức Dường
Siriwong Hongswan

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาวัฒนธรรมเวียดนาม ซึ่งถือว่าเป็นวัฒนธรรมที่มีกลุ่มชาติพันธุ์อันหลากหลาย กล่าวโดยภาพรวม วัฒนธรรมเวียดนามแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ วัฒนธรรมภูเขา วัฒนธรรมที่ราบลุ่ม และวัฒนธรรมทะเล จากรูปแบบทั้งหมด รูปแบบที่ราบลุ่มเกิดขึ้นทีหลัง แต่มีความสำคัญเป็นวัฒนธรรมหลัก อย่างไรก็ตาม เวียดนามถือว่าเป็นแหล่งรวมของภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลายตระกูล เช่น ออสโตรเอเชียติก ออสโตรนีเซียน ไต-ไท (ไทกะไต) ทิเบต-พม่า เป็นต้น ประเด็นที่แตกต่างกันที่ทำให้สามารถแบ่งวัฒนธรรมเวียดนามแยกออกจากวัฒนธรรมอื่น ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับภาพในการนำเสนอกลุ่มชาติพันธุ์กับวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว และกระบวนการบูรณาการวัฒนธรรมเพื่อสร้างสรรค์วัฒนธรรมแห่งชาติที่มีชื่อว่าเวียดนาม ในรูปแบบวัฒนธรรมของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีเพียงเวียดนาม

* แปลจากบทความเรื่อง “Văn hóa Việt Nam – Văn hóa đa sắc tộc” ซึ่งเป็นบทความในหนังสือเรื่อง “Văn hóa Việt Nam trong bối cảnh Đông Nam Á” (วัฒนธรรมเวียดนามในบริบทเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) เขียนโดย ศาสตราจารย์ ดร.ฝ่าม ดึ๊ก เชื่อง

ภาพ: กิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ในวัน
วัฒนธรรมชนชาติเวียดนามซึ่งจัดขึ้นอย่าง
ยิ่งใหญ่
ที่มา <http://vietbao.vn/Van-hoa/Hinh-anh-an-tuong-ngay-van-hoa-dan-toc-Viet-Nam/65163623/181/>

เท่านั้นที่มีภาพอันหลากหลาย กล่าวคือ หลากสีส่น หลากกลิ่น หลากรส แต่ละแห่งมีลักษณะเฉพาะอย่างชัดเจน เช่น เป็นภูเขา เป็นทะเล และเป็นที่ราบ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นสีเขียวเหมือนกันแต่มีสีเขียวของป่าเขา สีเขียวของข้าว และสีเขียวของทะเล ยิ่งไปกว่านั้น ที่นี้ไม่เพียงแต่มี “ความหลากหลาย” แต่ก็มี “ความเลือนราง” ในกาลเวลาที่ผ่านเลยซึ่งเชื่อมโยงกับหลักฐานการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์

คำสำคัญ: วัฒนธรรมเวียดนาม กลุ่มชาติพันธุ์ วัฒนธรรมภูเขา วัฒนธรรมที่ราบลุ่ม วัฒนธรรมทะเล

Abstract

This paper examines Vietnamese culture, which is rich in ethnic diversity. In general, Vietnamese culture consists of the cultures of the mountains, the basin, and the ocean. The basin culture, despite being relatively new, is the principal culture. Vietnam is also home to several different Southeast Asian language families, including the Austro-Asiatic, Austronesian, Tai/Thai (Tai-Kadai), and Tibeto-Burman families. Vietnamese culture is seen as culturally distinct from others, not only because of its various ethnic groups and their respective cultures, but also because of their integration into the national culture. In Southeast Asia, only Vietnam is represented by diverse cultural images rich in colors, scents, and tastes. Its local cultures reflect a great deal of influence from natural surroundings, including mountains, the sea, and the plains. In other words, in this country, green can represent the forests or the rice plants or the sea. Over time, as can be seen in historical evidence, the country has had not only “diversity” but also “fuzziness.”

Keywords: Vietnamese culture, Ethnic diversity, Mountain culture, Basin culture, Ocean culture

กล่าวได้ว่าตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ประเทศต่างๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งรวมประเทศเวียดนามด้วยนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นประเทศที่มีกลุ่มชาติพันธุ์อันหลากหลาย ในขณะเดียวกัน ชนเผ่าหนึ่งก็อาจจะอาศัยอยู่ในหลายๆ ประเทศ ประเด็นดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ 2 ประการ

คือ ประการแรก กระบวนการการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนกลายเป็นโครงสร้างของประชาชนในรัฐชาติที่ประกอบไปด้วยกลุ่มที่เป็นพลเมืองหลัก และกลุ่มที่เป็นชนกลุ่มน้อย ชนกลุ่มหลังเป็นกลุ่มชนที่อาศัยอยู่โดยขึ้นกับนโยบายของชาติซึ่งถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก อาจกล่าวได้ว่า เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกของเวียดนาม ประการที่สอง แม้ว่าจะมีการแบ่งพรมแดนระหว่างประเทศ และต้องคุ้มครองอำนาจอธิปไตยของแต่ละประเทศ แต่ก็ไม่สามารถที่จะสกัดกั้นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีกลุ่มชาติพันธุ์อันหลากหลาย ซึ่งอยู่ในประเทศเพื่อนบ้านได้ การสร้างความสามัคคีระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศหนึ่ง ต้องทำควบคู่ไปกับการผสมผสานของประชาชาติในภูมิภาคและโลก เหตุผลอันแท้จริงของสองประการดังที่กล่าวมา มาจากประวัติศาสตร์ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งแถบนี้ได้มีกระบวนการรวมและการแบ่งแยก อันจะนำมาซึ่งวัฒนธรรมใหม่ซึ่งเป็นวัฒนธรรมรวมทั่วภูมิภาค การรวมวัฒนธรรมครั้งหลังจะเหนือกว่าการรวมวัฒนธรรมในครั้งก่อน ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้เกิดการสร้างกลุ่มชาติพันธุ์และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าลักษณะพิเศษของวัฒนธรรมในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ “ความเป็นเอกภาพในความหลากหลาย” และกระบวนการการรวมวัฒนธรรมอันหลากหลายที่แตกต่างกัน ดังนั้นวัฒนธรรมดังกล่าวจะไม่มีลักษณะที่เป็นแนวเดียวและไม่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมกลุ่มอื่น แต่กลับเป็นหลายแนวและมีความสัมพันธ์แบบตอบแทนซึ่งกันและกัน อันจะทำให้วัฒนธรรมในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เกิดการรวมกันเป็นหนึ่งเดียว

อาจกล่าวได้ว่า เวียดนามคือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ขนาดเล็ก กล่าวโดยภาพรวม วัฒนธรรมเวียดนามแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ วัฒนธรรมภูเขา วัฒนธรรมที่ราบลุ่ม และวัฒนธรรมทะเล จากรูปแบบทั้งหมด รูปแบบที่ราบลุ่มเพิ่งเกิดขึ้นทีหลัง แต่มีความสำคัญเป็นวัฒนธรรมหลัก อย่างไรก็ตาม เวียดนามถือว่าเป็นแหล่งรวมของภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลายตระกูล เช่น ออสโตรเอเชียติก

¹ กล่าวตามคำกล่าวของนักประพันธ์ Mpu Tantular ชาวอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นนักประพันธ์ในราชสำนัก Mojopahit ในศตวรรษที่ 14-15 ว่า “bhinneka tunggal ika” ในปัจจุบันคำกล่าวดังกล่าวได้บันทึกไว้ในตราประจำชาติอินโดนีเซีย

ออสโตรนีเซียน ไต-ไท ทิเบต-พม่า เป็นต้น ประเด็นที่แตกต่างกันที่ทำให้เราสามารถแบ่งวัฒนธรรมเวียดนามแยกออกจากวัฒนธรรมอื่น ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับภาพในการนำเสนอของกลุ่มชาติพันธุ์กับวัฒนธรรมของพวกเขา และกระบวนการบูรณาการวัฒนธรรมเพื่อสร้างสรรค์วัฒนธรรมแห่งชาติที่มีชื่อว่า เวียดนาม ในรูปแบบวัฒนธรรมของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แน่นอนว่ามีเพียงเวียดนามเท่านั้นที่มีภาพอันหลากหลาย กล่าวคือ หลากสีสน์ หลากกลิ่น หลากรส แต่ละแห่งมีลักษณะเฉพาะอย่างชัดเจน เช่น เป็นภูเขา เป็นทะเล และเป็นทีราบลุ่ม อีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นสีเขียวเหมือนกันแต่มีสีเขียวของป่าเขา สีเขียวของข้าว และสีเขียวของทะเล ยิ่งไปกว่านั้น ที่นี้ไม่เพียงแต่มี “ความหลากหลาย” แต่ก็ยังมีความ “ความเลือนราง” ในกาลเวลาที่ผ่านเลยซึ่งได้เชื่อมโยงกับหลักฐานการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์

ที่เวียดนาม ชนเผ่าไต-ไท เป็นชนเผ่าที่ปลูกข้าวนาจำก่งมาก และได้ประสบความสำเร็จในการสร้างรูปแบบทางเศรษฐกิจและสังคมของข้าวนาจำก่งในแถบที่ราบต่ำ ที่แคบ และบริเวณเชิงเขา ซึ่งภายหลังได้ขยายออกไปยังบริเวณต่างๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บนแผนที่ทางชาติพันธุ์ศึกษา เราสามารถแบ่งชนเผ่าไต-ไทออกเป็น 2 กลุ่มตามเส้นทางการไหลของแม่น้ำแดง กล่าวคือ ผังขวาเป็นบริเวณที่มีชนเผ่าไทตั้งถิ่นฐานอยู่ซึ่งประกอบไปด้วยลื้อ ลาว ไท ที่จังหวัดแทงหวา และเหงะอาน (ทั้ง 2 จังหวัดปัจจุบันอยู่บริเวณภาคกลางของเวียดนาม ซึ่งถือว่าเป็นภาคกลางตอนบน เพราะว่าอยู่ใกล้กับภาคเหนือมาก) ส่วนฝั่งซ้ายเป็นบริเวณที่ชนเผ่าไต-นุง และเผ่าใส โบอี ตูสี ถุย ตัง ฯลฯ ตั้งถิ่นฐานอยู่ มีชนเผ่าใหญ่ 3 ชนเผ่า คือ ชนเผ่าไท (มีประชากรกว่า 600,000 คน) กระจายอยู่ตามบริเวณตะวันตกเฉียงเหนือ ชนเผ่าไต (มีประชากร 800,000 คน) และชนเผ่านุง (มีประชากร 550,000 คน) อยู่ในบริเวณเหวียดบักหรือทางภาคเหนือของเวียดนาม นอกจากนี้ก็ยังมีชนเผ่ามอญ-เขมร และจีน-ทิเบต พวกเขาได้สร้างถิ่นฐานในบริเวณภูเขาสูงใหญ่ ตั้งแต่บริเวณอ่าวตະวันออกจนถึงเหมืองซึ่งเป็นดินแดนสูงสุดของภาคเหนือที่อยู่ติดกับดินแดนประเทศลาวและจีน ทั้งนี้ ชนเผ่าทั้งหมดดังกล่าวมาสามารถสร้างยุงฉางที่มีชื่อเสียง (ตั้งชื่อยุงฉางตามแหล่งที่ผลิต) อาทิ ทานเอวียน,

เหวียโฮละ และเหมื่องแทงห์ นอกจากนั้น พวกเขายังสามารถรักษาภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม รวมทั้งเอกสารที่เขียนด้วยตัวหนังสือไท โนม ไต ญู และอีกหลายภาษาที่ค่อนข้างมีความเป็นเอกภาพ ชนเผ่าไต-ไทได้มีส่วนร่วมอันสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการสร้างวัฒนธรรมเวียดนาม นั่นคือ วัฒนธรรมข้าวนาดำ ชนเผ่ากิงห์เป็นชนเผ่าหลักของเวียดนามที่ได้ประยุกต์รูปแบบวัฒนธรรมดังกล่าวในบริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแดง และภายหลังได้แพร่กระจายออกไปทั่วประเทศเวียดนาม

ในขณะเดียวกัน กลุ่มมอญ-เขมร ซึ่งเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมภูเขาที่อาศัยอยู่เป็นหย่อมๆ และทำไร่ในบริเวณที่ราบสูงซึ่งมีผลทำให้ภาษาของพวกเขาแตกออกเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่พวกเขาเองก็เป็นคนท้องถิ่นที่เก่าแก่ที่สุดที่ยังสามารถรักษาเผ่าพันธุ์ของตน อีกทั้งยังเป็นเจ้าของบริเวณที่ราบสูง (กาวเงียน – เป็นที่ราบสูงซึ่งอยู่บริเวณภาคใต้ตอนบนของเวียดนาม) อย่างแท้จริง ซึ่งนักวิชาการชาวฝรั่งเศสเรียกพวกเขาว่า กลุ่มก่อนยุคอินโดจีน (protoindo chinois) พวกเขามีความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมที่เป็นป่าเขา แต่เกรงกลัวความอ้างว้างที่เร้นลับเต็มไปด้วยอันตรายของป่าเขาเหล่านั้น เพราะฉะนั้นพวกเขาจึงชอบจุดไฟหรือก่อกองไฟ ชอบเสียงดนตรีแบบฆ้องที่มีจังหวะ 2/4 คู่คุ้นเคยกับการแสดงออกทางศิลปะอันงดงาม ชอบสีสันอันจัดจ้านที่ตรงข้ามกับสีสันตามธรรมชาติเพื่อนำมาแต่งแต้มและวาดภาพมนุษย์ ชอบการร่ายรำอันสนุกสนานและครื้นเครงตามท่วงทำนองอันหลากหลายของเสียงดนตรี ซึ่งเปรียบเสมือนการดึงดูดใจผู้คนให้หลงใหลไปกับเสียงดนตรีดังกล่าว ในกลุ่มมอญ-เขมรมีชนเผ่าเขมรภาคใต้ซึ่งเป็นลูกหลานในตระกูลของผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมต่งนาย (เป็นวัฒนธรรมหลักของรัฐฝูนาม ซึ่งเกิดหลังวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำแดงของรัฐเอวหลาก และวัฒนธรรมชาหวิ่งของรัฐเลิมเอ็บ จัมปา) การปรากฏตัวของชนเผ่าเขมรทำให้เกิดลักษณะทางภูเขานี้ที่ราบลุ่มอันกว้างใหญ่ของพื้นที่ใหม่ทางภาคใต้ รวมทั้งความเชื่อทางพุทธศาสนา นิกายหินยานโดยประกอบพิธีกรรมทางศาสนาพราหมณ์ การไปไหว้พระที่วัด การจัดเทศกาลต่างๆ และมีความผูกพันกับคนร่วมชนเผ่าในราชอาณาจักรกัมพูชาอันยิ่งใหญ่

ในปัจจุบันนี้ ชนเผ่าจามส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ที่จังหวัดถั่วหญ้า และจังหวัด อานซาง (ทั้ง 2 จังหวัดนี้อยู่บริเวณภาคใต้ของเวียดนาม) จังหวัดถั่วหญ้าเป็นบริเวณ ที่มีการตั้งถิ่นฐานของชนเผ่านี้มานาน ณ ที่แห่งนี้ มีชนเผ่าจามส่วนหนึ่งที่นับถือ ศาสนาพราหมณ์ (จำนวน 60%) อีกส่วนหนึ่งนับถือศาสนาบาหนิ (อิสลามเก่า) และส่วนที่เหลือนับถือศาสนาอิสลาม (อิสลามใหม่) ซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในทางตรงกันข้าม ชนเผ่าจามซึ่งอาศัยอยู่บริเวณแม่น้ำเหวที่จังหวัดอานซาง จะนับถือศาสนาอิสลาม (อิสลามใหม่) ประกอบอาชีพทอผ้า ประมง และค้าขาย ชนเผ่าจาม และชนเผ่าเอเต ยาราย รา-กลาย จูรู ได้ร่วมมือกันคิดค้นและสร้างภาษา ตระกูลออสโตรนีเซียน วัฒนธรรมจามหลักมีลักษณะเป็นวัฒนธรรมทางทะเล พวกเขาคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมทางทะเล ชอบมองทัศนียภาพอันกว้างไกลของทะเล ชอบสีขาวยของทรายริมทะเล ชอบจัดงานศพบนหาดทรายริมทะเล มีปลาเป็น อาหารหลักในงานแต่งงาน และให้บุตรบุญผู้เป็นเจ้าแห่งทะเล (อะเตวี ตาทิก) ไปพร้อมๆ กับผู้เป็นเจ้าแห่งภูเขา (อะเตวี เจ็ก) ชนเผ่าจามเป็นเจ้าของแห่ง ราชอาณาจักรจัมปา ซึ่งเป็นรัฐที่มีอำนาจในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยรูปแบบ ของรัฐประกอบไปด้วย 3 ส่วน ได้แก่ เมืองหลวงซึ่งเป็นศูนย์กลางในการบริหาร ประเทศ (เมืองจำเกียว) สถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา (หมีเซิน) และเมืองทะเล (เจียมก่าง) ชนเผ่าจามเป็นชนเผ่าที่มีส่วนร่วมอันยิ่งใหญ่ในวัฒนธรรมเวียดนาม นั้นคือ รูปแบบทางวัฒนธรรมทะเลซึ่งได้ช่วยให้วัฒนธรรมเวียดนามประกอบ ไปด้วย 3 รูปแบบ คือ วัฒนธรรมภูเขา ที่ราบลุ่ม และทะเล ในทางสังคม ชนเผ่าจาม มีระบบการให้ความสำคัญกับเพศแม่ ซึ่งผู้หญิงเป็นเจ้าของบ้าน ก่อนการแต่งงาน ต้องเป็นฝ่ายไปขอหมั้นผู้ชาย ลูกจะใช้นามสกุลของแม่ และอยู่ภายใต้ความดูแล ของครอบครัวฝ่ายหญิง ส่วนฝ่ายสามีจะเป็นสายนอกของตระกูล เมื่อสามีเสียชีวิต ภรรยาจะทำหน้าที่ส่งสามีคืนให้แก่บรรพบุรุษของฝ่ายสามี ชนเผ่าจามให้เจ้าแม่ ท้องถิ่นไป อีโน นาการ์

นอกเหนือจากโบราณสถานทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมอันสวยงาม ซึ่งจัดว่าสวยงามเป็นอันดับหนึ่งอันดับสองในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แล้ว ชนเผ่าจามยังมีส่วนร่วมในการสร้างเอกลักษณ์ท้องถิ่นให้แก่คนเวียดนามทางภาคใต้

นับตั้งแต่ด้านภาษา วัฒนธรรม จนถึงขนบธรรมเนียมประเพณี นอกจากนั้นชนเผ่าจามยังได้มีส่วนร่วมในการสร้างความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้แก่คนเวียดนามทางภาคใต้ร่วมกับชนเผ่าเขมร และชนเผ่าจีนด้วย

ในภาพที่แสดงให้เห็นกลุ่มชาติพันธุ์อันหลากหลายของเวียดนามทางภาคใต้ มีเผ่าบางเผ่าที่ใช้ภาษาจีน-ทิเบตซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าทิเบต-พม่า และแม้ว-เย้าซึ่งเป็นกลุ่มคนที่แนะนำและเผยแพร่วัฒนธรรมจากภาคเหนือลงสู่ภาคใต้ยังผลให้วัฒนธรรมเวียดนามได้รับอิทธิพลบางส่วนมาจากจีน โดยการเชื่อมโยงวัฒนธรรมที่ราบสูงเวินกุ่ม (วินกวยในภาษาจีน) กับวัฒนธรรมดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแดงและทะเลตะวันออก ชนเผ่ากลุ่มนั้นประกอบด้วยชนเผ่าโลโล ห่าหู่ ซีลา กัง ผูลลา ส่าผอ ฯลฯ ซึ่งอาศัยอยู่กันเป็นหย่อมๆ บนภูเขา กลุ่มม้ง-เย้าเป็นกลุ่มร่วมที่มีการผสมผสานทางภาษาระหว่างตระกูลมอญ-เขมรกับทิเบต-พม่า ชนเผ่าเย้าได้เข้ามาในเวียดนามก่อนชนเผ่าม้ง โดยได้อาศัยแบบอพยพย้ายถิ่นตามที่ทำกิน นิยมทำไร่ อยู่บ้านดิน บ้านครึ่งดินครึ่งไม้หรือบ้านไม้ มีการให้วบรพบุรุษบ้านเวียงซึ่งเป็นบรรพบุรุษของจีนเพื่อที่ว่าเมื่อล่วงลับไปแล้ว วิญญาณจะถูกส่งกลับไปยังเมืองเชื่องเจิว ประเทศจีน ส่วนชนเผ่าม้งมาจากทิศเหนือจากนั้นก็ลงไปยังจังหวัดซาปาแล้วเข้ามาอาศัยในบริเวณเมืองเดียนเบียนฟู จังหวัดลายเจิว บางกลุ่มก็ข้ามประเทศลาวและเข้าไปในจังหวัดเหงะอานทางภาคกลางของเวียดนาม ชนเผ่าม้งมีความสามารถในการทำนาดำบนภูเขา รวมทั้งเป็นชนกลุ่มแรกที่ถูกเบิกการทำนาทำไร่ในพื้นที่ที่เสื่อมสภาพและแห้งแล้ง มีความสามารถพิเศษในการเลี้ยงสัตว์ การหลอมเหล็ก การปลูกยารักษาโรค รู้จักวิธีการปลูกต้นฝิ่นซึ่งเป็นต้นไม้ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจเป็นอย่างสูง แต่ปัจจุบันนี้ได้ยกเลิกแล้ว ชนเผ่าม้งดำเนินชีวิตตามระบบการปกครองของตระกูลตนเอง ซึ่งมักจะมีขนาดหวังที่จะมีหัวหน้าเผ่าปกครองในดินแดนของตน ชนเผ่านี้สู้รบเก่ง และมีความกล้าหาญมาก แต่ก็มักจะถูกชักชวนไปในทางที่ไม่ดีได้ง่าย

มีชนกลุ่มน้อยหลายชนเผ่าที่อาศัยอยู่ร่วมกัน แต่ก็ยังมีกลุ่มเล็กๆ บางกลุ่มที่อยู่แยกกัน ซึ่งอาจจะมีส่วนทำให้สูญเสียภาษาต้นกำเนิด (ภาษาแม่) ของตนไปอย่างไรก็ตาม พวกเขายังสามารถรักษาภาษาและวัฒนธรรมอันเก่าแก่และมีความค่า

ทางประวัติศาสตร์ได้ ตัวอย่างเช่น เผ่าลาฮา ปูแป้ว เกอลาว ลาจี ซึ่งพอล เบเนดิกซ์ ตั้งชื่อว่า “กลุ่มกะได” และใช้เป็นสะพานเชื่อมภาษาตระกูลออสโตร-ไท และ ออสโตรเอเชียติก นั่นคือ กรณีของภาษาหม้อ หุก แซก อาเรม หมาเหลียง ปอง ฯลฯ ซึ่งผู้เขียนบทความนี้ (ฝ่าม ตี้ก เชื่อง – Phạm Đức Cường) ใช้เป็นหลักฐานเพื่อสร้างตระกูลภาษายุคก่อนเหวียด-เหมื่องครั้งใหม่ ที่เคยมีมาก่อนหน้านี้กว่า 3,000 ปี²

จากที่กล่าวไปแล้วนั้น เราสามารถเห็นภาพกลุ่มชาติพันธุ์อันหลากหลายของเวียดนามได้อย่างชัดเจนว่า มีลักษณะพิเศษหลายอย่าง มีความหลากหลาย มีความสัมพันธ์ทางรากฐาน มีความสัมพันธ์โดยการติดต่อสื่อสารกันอย่างกว้างขวาง ในกระบวนการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งยังผลให้เกิดประชาคมชาติพันธุ์ในเวียดนามที่มีความผูกพันกันในการสร้างสรรค์และป้องกันประเทศชาติ โดยมีขนบธรรมเนียมประเพณีอันรุ่งเรืองดังเช่นปัจจุบัน

ก่อนหน้านี้ จากการวิจัยด้านวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยของเวียดนามพบว่า วัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยไม่ได้มีความสัมพันธ์กับชนเผ่ากิงห์ ซึ่งเป็นชนเผ่าหลักที่มีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรมของประเทศ จึงไม่สามารถมองเห็นกระบวนการการรวมเป็นหนึ่งเดียวทางวัฒนธรรมของเวียดนาม ถึงแม้ว่าเราจะบอกว่าชนเผ่าไต-ไทมีความสามารถด้านการปลูกข้าวนาดำ แต่ก็รู้ว่าพวกเขามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมข้าวนาดำของเวียดนามอย่างไร แม้แต่กลุ่มจามที่บอกว่ามีความสามารถด้านทะเล แต่ก็ไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าพวกเขาได้มีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ และการติดต่อสื่อสารกับทะเลของคนเวียดนามอย่างไร ปัจจุบันนี้ ถ้าหากกล่าวว่าวัฒนธรรมเวียดนามเป็นวัฒนธรรมที่ประกอบ

² ปัจจุบันนี้มีชนเผ่าหลายชนเผ่าที่มีแนวโน้มอันน่าวิตกว่าจะสูญเสียบางภาษาต้นกำเนิดของตน ตามข้อมูลทางสถิติของนักภาษาศาสตร์หลายท่านนับถึงปัจจุบันนี้ ได้มีภาษาในโลกที่ตายไปแล้ว (ไม่ได้ใช้) จำนวน 30,000 ภาษา ตามการคำนวณของพวกเขา ถ้าหากว่าต้องการทำให้ภาษาใดภาษาหนึ่งอยู่ได้ ก็จะต้องมีคนใช้อย่างน้อย 100,000 คน แต่ในภาษาที่กำลังใช้อยู่ในปัจจุบันทั้งหมด 6,000 ภาษา มีถึงหนึ่งส่วนสองที่มีคนใช้ไม่ถึง 10,000 คน และอีกหนึ่งส่วนสี่ที่มีคนใช้ไม่ถึง 1,000 คน เพราะฉะนั้นแต่ละปี ในโลกจะมีภาษาที่ตายถึง 10 ภาษา ซึ่งตายไปพร้อมๆ กับวัฒนธรรมของชนเผ่าเหล่านั้น อาจกล่าวได้ว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมกำลังลดลงอย่างน่ากลัว

ไปด้วย 3 รูปแบบ คือ วัฒนธรรมภูเขา วัฒนธรรมที่ราบ และวัฒนธรรมทะเล จะถือว่าเป็นการกล่าวถึงการมีส่วนร่วมของชนเผ่าต่างๆ ซึ่งชนเผ่ากึ่งหึ่งที่เป็นชนเผ่าในบริเวณที่ราบลุ่มมีความสามารถในการรวมวัฒนธรรมของชนเผ่าอื่นๆ เพื่อที่จะสร้างรูปแบบวัฒนธรรมเวียดนามอันหลากหลายในปัจจุบัน

ส่วนคนเวียดนามใคร มาจากไหน ตามผลการวิจัยนี้ ข้าพเจ้า (ฟาม ดีก เชียง – Phạm Đức Cường ผู้เขียนบทความ) และศาสตราจารย์ฮา วัน เต็น (Hà Văn Tấn – ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดีศึกษา ปัจจุบันเป็นผู้อำนวยการสถาบันโบราณคดีศึกษา สถาบันดังกล่าวขึ้นตรงกับสถาบันสังคมศาสตร์เวียดนาม) ได้นำทฤษฎีหนึ่งมานำเสนอ กล่าวคือ เมื่อก้าวเข้าสู่ยุคสหวรรษที่ 2 ก่อนคริสตกาล โดยการอพยพของกลุ่มคนจากทิศเหนือลงมา จากกระแสของการพัฒนาที่เป็นไปอย่างรวดเร็วของประชากรบริเวณภูเขา เขิงเขา ตามบริเวณแคบๆ ริมฝั่งแม่น้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ชนเผ่าไตประสบความสำเร็จในการผลิตข้าวนาดำโดยผลิตได้ในปริมาณสูง และการดำรงชีวิตในสังคมค่อนข้างมั่นคง ยังผลให้ชนเผ่าหลายชนเผ่า โดยเฉพาะชนเผ่ามอญ-เขมรทางภาคเหนือของอินโดจีน และชนเผ่าก่อนเหวียดเหมืองซึ่งเป็นชนเผ่าที่ทำไร่บนภูเขาได้ลงมายังบริเวณที่ราบลุ่มรอบๆ อ่าวฮานอยและได้อยู่ร่วมกับคนไตเก่าที่กำลังอาศัยอยู่ในบริเวณนี้ พวกเขาได้ประยุกต์ใช้รูปแบบทางเศรษฐกิจและสังคมของข้าวนาดำของชนเผ่าไตในการบุกเบิกดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแดง พร้อมทั้งการขยายพื้นดินเข้าไปในทะเล โดยใช้วิธีการปลูกต้นไม้ก่อนแล้วจึงปลูกข้าวนาดำที่หลัง กระบวนการดังกล่าวได้ช่วยสร้างประชาคมใหม่ คือ ชนเผ่าเหวียดเหมือง ซึ่งเป็นเจ้าของภาษาเหวียดเหมืองรวมทั้งนี้ ภาษาเหวียดเหมืองรวมเป็นผลมาจากการรวมกันของภาษาหลายๆ ภาษาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่การผสมผสานระหว่างภาษาของบริเวณนี้ส่วนใหญ่จะปรากฏในตระกูลมอญ-เขมรและเลียนแบบตามภาษาตระกูลไต-ไท ดังนั้นถ้ามองในแง่ความสัมพันธ์ทางรากฐาน ดังที่ A.G. Haudricourt ได้ปรับปรุงให้เหมือนเดิมนั้น จะเห็นว่าภาษาเหวียดเหมืองมีรากเหง้ามาจากภาษาตระกูลมอญ-เขมร แต่ถ้ามองในแง่การสื่อสารหรือรูปแบบ ดังที่ H.Maspero ได้วิเคราะห์ ภาษาเหวียดเหมืองจะมีโครงสร้างที่เหมือนกับภาษาไต จากข้อมูลใหม่ๆ ของบรรดาภาษามั้ย

ภาษาหุก ภาษาแซ็ก เป็นต้น ข้าพเจ้า (ฝ่าม ดี๊ก เชื่อง – Pham Đức Dường ผู้เขียนบทความ) ได้สร้างกระบวนการดังที่ได้นำเสนอมา และจากนั้นข้าพเจ้า (ฝ่าม ดี๊ก เชื่อง – Pham Đức Dường ผู้เขียนบทความ) ได้ค้นพบว่า ในภาษาเหวียดเหมื่องรวมยังคงมีการบันทึกรูปแบบทางวัฒนธรรมและสังคมชาวนาดำ โดยใช้ระบบคำศัพท์รวมระหว่างภาษาไตและเหวียด ซึ่งไม่เคยปรากฏในภาษายุคก่อนเหวียดเหมื่อง ดังนั้นพวกเราจึงได้ให้ข้อสังเกตรวม คือ คนเหวียดหรือเหวียดนามเป็นกลุ่มคนในที่ราบลุ่มดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแดงที่ปลูกข้าวนาดำ คนเหวียดนามมีความสามารถในการปลูกข้าวนาดำ แต่ยังเข้าไม่ถึงสภาพแวดล้อมที่เป็นป่าไม้ (พวกเขาถือว่าเป็นสถานที่อันตราย ไม่มีมนุษย์ผู้ใดสามารถอาศัยอยู่) เช่นเดียวกับสภาพแวดล้อมทางทะเล (พวกเขาไม่รู้เฉพาะวิธีการขยายพื้นดินไปสู่ทะเลเพื่อทำให้กลายเป็นทุ่งนาข้าว) คนเหวียดนามตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแดง ซึ่งเป็นแหล่งรวมของป่าและทะเล รวมทั้งเป็นจุดนัดพบของวัฒนธรรมในภูมิภาคและวัฒนธรรมโลก ดังนั้น คนเหวียดนามจึงได้รับรู้วัฒนธรรมอันหลากหลายวัฒนธรรมและมีความสามารถพิเศษ คือ การนำลักษณะวัฒนธรรมอื่นเพื่อมาปรับให้เข้ากับลักษณะของตัวเอง สามารถปรับตัวได้ง่าย และมีความคล่องตัว ตลอดช่วงเวลาสหัสวรรษที่ 1 หลังคริสตกาล เมื่อมีการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มชนในวัฒนธรรมจีน ชนเผ่าเหวียดเหมื่องในที่ราบลุ่มส่วนใหญ่ได้ปรับเปลี่ยนตามวัฒนธรรมจีนอย่างค่อยเป็นค่อยไป ชนเผ่าเหวียดเหมื่องส่วนที่เหลือที่ยังคงอาศัยอยู่ในบริเวณที่ราบสูงจึงไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง และแบ่งกลุ่มเป็นคนเหวียดนามและคนเหมื่องอย่างค่อยเป็นค่อยไป จนมาถึงศตวรรษที่ 10 คนเหวียดนามได้รับเอกราชและกลายเป็นชนเผ่าหลักของรัฐใต้เหวียด พวกเขาได้ปฏิบัติหน้าที่ของตน คือ สร้างกลุ่มมหาสมาคมคิของปวงชนในชาติเพื่อสร้างสรรค์และป้องกันมาตุภูมิของประชาคมของชนเผ่าต่างๆ ในเหวียดนาม จากนั้น แต่ละชนเผ่าได้สร้างถิ่นฐานบ้านเรือนของตนในบริเวณตั้งแต่ป่าเขาไปจนถึงที่ราบลุ่ม บริเวณฝั่งทะเล และเกาะต่างๆ

นับตั้งแต่การก่อตั้งมาจนถึงปัจจุบัน รัฐใต้เหวียดได้มีการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มชนในวัฒนธรรมอื่น เพื่อนำมาปรับเปลี่ยนรูปแบบวัฒนธรรมของตนมาเป็นเวลา 3 ครั้งแล้ว กล่าวคือ

1. ติดต่อดสื่อสารกับกลุ่มชนในวัฒนธรรมจีนเพื่อสร้างรูปแบบทางวัฒนธรรมแห่งชาติบนพื้นฐานของวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเลียนแบบตามรูปแบบวัฒนธรรมจีนเก่าตลอดยุคโบราณ เพื่อสร้างสรรค์ให้เป็นประเทศที่อุดมไปด้วยวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งสามารถแยกออกจากวัฒนธรรมจีนได้อย่างชัดเจน ดังที่นักประพันธ์เหงวียน จ้าย (Nguyễn Trãi) ซึ่งเป็นนักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียงที่สุดของเวียดนามได้เขียนในบทประพันธ์ว่า

“รำลึกถึงรัฐได้เหวียดเมื่อครั้งกาลก่อน
อุดมไปด้วยวัฒนธรรมอันมีมานมนาน
เป็นเจ้าของราชอาณาจักรอันยิ่งใหญ่ไพศาล
วัฒนธรรมประเพณีล้วนหลายหลาก”

คนเวียดนามและชนเผ่าต่างๆ ในชาติได้นำทั้งวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมอินเดียมาปรับให้เข้ากับวัฒนธรรมตามความนึกคิดของตน ในช่วงเวลาต่อมา รัฐได้เหวียดได้ผสมผสานวัฒนธรรมหลายวัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลมาจากอินเดีย ได้แก่ วัฒนธรรมพื๋นนามและเขมร วัฒนธรรมจัมปาและมาเลเชีย ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า เวียดนามเป็นแหล่งรวมของวัฒนธรรมต่างๆ ในเอเชียซึ่งได้สร้างวัฒนธรรมแห่งชาติที่ประกอบด้วยเส้นทางวัฒนธรรม 2 เส้นทาง คือ เส้นทางวัฒนธรรมชั้นสูง ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากจีนและอินเดีย และเส้นทางวัฒนธรรมพื้นเมืองซึ่งยังคงรักษารูปแบบวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยได้รับอิทธิพลซึ่งกันและกันในรูปแบบรวม

2. ติดต่อดสื่อสารกับกลุ่มชนในวัฒนธรรมฝรั่งเศสและตะวันตกเพื่อทำให้วัฒนธรรมแห่งชาติมีความทันสมัย รัฐได้เหวียดจึงเป็นสถานที่ที่มีการติดต่อดสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกซึ่งนับวันก็ยังมีลักษณะแบบโลกาภิวัตน์ กระบวนการดังกล่าว แม้กระทั่งอยู่ในสถานการณ์ที่ถูกปกครองโดยกลุ่มอาณานิคม ก็ยังคงเลียนแบบรูปแบบวัฒนธรรมตะวันตก โดยการนำปัจจัยจากภายนอกเข้ามาคัดลอก เลียนแบบ และปรับเปลี่ยนให้กลายเป็นวัฒนธรรมของตน ในขณะเดียวกัน ปัจจัยภายในก็ต้องผ่าน 3 ขั้นตอน ได้แก่ การรื้อถอนโครงสร้าง การสร้างโครงสร้างใหม่ และการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับรูปแบบวัฒนธรรมแห่งชาติที่มี

ความทันสมัย เนื่องจากปัจจัยภายนอกและภายในดังกล่าว จะทำให้เกิดโครงสร้างทางวัฒนธรรมที่ประกอบไปด้วย 2 รูปแบบ คือ วัฒนธรรมชนชาติ (รวมทั้งวัฒนธรรมพื้นเมืองและวัฒนธรรมชั้นสูง) และวัฒนธรรมสมัยใหม่ (ปัจจัยภายนอกได้รับการปรับเปลี่ยนให้เป็นวัฒนธรรมเวียดนาม) ซึ่งมีอิทธิพลซึ่งกันและกันยังผลให้วัฒนธรรมดั้งเดิมของเวียดนามสามารถเข้าไปแทรกซึมกับวัฒนธรรมอันทันสมัยของโลก

3. ติดต่องานสื่อสารกับกลุ่มชนในวัฒนธรรมสังคมนิยมเพื่อชี้ทางให้วัฒนธรรมเวียดนามเข้าไปอยู่ในกระบวนการที่ทำให้เวียดนามเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่ทันสมัย ตามเจตนาารมณ์ของแนวคิดโฮจิมินห์ วัฒนธรรมเวียดนามกลายเป็นวัฒนธรรมที่ก้าวหน้าซึ่งสามารถรักษาเอกลักษณ์ของชาติตามแนวทางสังคมนิยมและมีความทันสมัยตามแนวโน้มของวัฒนธรรมสากล

ปัจจุบันนี้ หากมองในภาพรวม มวลมนุษย์กำลังเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นหัวเลี้ยวหัวต่ออันสำคัญทางประวัติศาสตร์ภายใต้ผลกระทบจากรอบด้านของเหตุผลที่สำคัญยิ่ง 3 คู่ ได้แก่

คู่แรก คือ การเปลี่ยนทิศทางการยุทธศาสตร์จากการแข่งขันการผลิตอาวุธมาเป็นการสนทนาเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติภาพ และการเปลี่ยนทิศทางการยุทธศาสตร์จากทวีปยุโรป-แอตแลนติก ไปยังทวีปเอเชีย-แปซิฟิก

คู่ที่สอง คือ การปฏิวัติอันมหัศจรรย์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เปลี่ยนอารยธรรมอุตสาหกรรมเป็นอารยธรรมสารสนเทศ (หรืออารยธรรมหลังอุตสาหกรรม) และการปฏิวัติสังคมได้เปลี่ยนทุนนิยมเป็นสังคมนิยม (หรือหลังทุนนิยม)

คู่สุดท้าย มี 2 กระบวนการที่มีขึ้นในเวลาเดียวกันในทั่วโลก ได้แก่ กระบวนการภูมิภาคไร้พรมแดน และโลกไร้พรมแดน (โลกาภิวัตน์)

เหตุการณ์ 3 คู่ดังที่กล่าวมา ได้ทำให้โลกมีภาพลักษณ์ใหม่ในทุกด้านอย่างเห็นได้ชัด พร้อมทั้งมีอิทธิพลโดยตรงต่อแต่ละภูมิภาคและแต่ละประเทศในสถานการณ์นั้น ไม่มีชาติไหน แม้ว่าจะเป็นชาติใหญ่หรือเล็ก ชาติพัฒนาหรือกำลังพัฒนาจะสามารถอยู่แยกกับโลกภายนอกนั้นได้ ดังนั้น พวกเราต้อง

ปรับเปลี่ยนแนวคิดใหม่เพื่อให้เข้าใจโลกและเข้าใจตนเองได้อย่างลึกซึ้ง เพื่อที่จะสร้างสถานภาพของตนเองในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ กล่าวตามศัพท์เฉพาะทางสังคมศาสตร์ การติดต่อสื่อสารกับภายนอกที่เหมาะสมกับสถานภาพของตนเอง แน่นอนว่า จะทำให้เกิดประสิทธิภาพเป็นอย่างสูง อย่างไรก็ตาม การที่จะทำความเข้าใจกับฐานะของแต่ละปัจจัยไม่ใช่เรื่องง่ายเพราะปัจจัยทุกปัจจัยต้องขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ยิ่งไปกว่านั้น สถานภาพของแต่ละคน แต่ละประเทศต่างมีขอบเขตจำกัด แต่ทุกคนก็ยังคงมีความมุ่งหวัง ดังนั้น พฤติกรรมการปรับตัวในสถานการณ์ที่อยู่ในช่วงของการผสมผสานทางวัฒนธรรมจะเป็นเงื่อนไขสำหรับทุกคน หากใครไม่ยากถุกมองว่าล้าสมัยและถูกแยกตัวออกจากการพัฒนาของสังคม

พวกเราซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนา กำลังประสบปัญหาเร่งด่วน ซึ่งไม่ใช่ปัญหาของผู้ใดผู้หนึ่ง อยู่ 2 ประการ ได้แก่

ประการแรก คือ ในขณะที่กำลังรวมพลังแห่งชาติภายใต้การขยายตัวทางเศรษฐกิจเชิงตลาด จะทำอย่างไรเพื่อที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตจิตใจให้แก่ประชาชน โดยคงไว้ซึ่งความมีมนุษยธรรมของวัฒนธรรมดั้งเดิมได้

ประการที่สอง คือ ในแนวโน้มการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ นับวันก็ยิ่งขยายมากขึ้น จะทำอย่างไรเพื่อที่จะทำให้วัฒนธรรมเฟื่องฟูขึ้นในกระบวนการผสมผสานวัฒนธรรม โดยไม่ทำให้คุณค่าทางเอกลักษณ์ของชาติสูญหายไป

พวกเราทุกคนต่างเข้าใจว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ใช้ในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ซึ่งจะสร้างรูปแบบและเอกลักษณ์ของแต่ละชนเผ่า แต่ละประเทศ และแต่ละภูมิภาค วัฒนธรรมเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงแต่ละด้านในสังคมโดยตรง เป็นสิ่งที่รับรองความมั่นคงของสังคม เป็นการอนุรักษ์และสืบทอดสิ่งดั้งเดิมและไม่ทำให้สับสน แม้กระทั่งเมื่อผสมผสานให้เข้ากับประชาคมที่ใหญ่กว่า เอกลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรม ไม่เพียงแต่ถูกกำหนดโดยสภาพแวดล้อมและสังคมเท่านั้น หากยังขึ้นอยู่กับความแตกต่างทางความคิดและพัฒนาการอันหลากหลายรูปแบบของมนุษย์ในสังคมอีกด้วย ดังนั้นในเรื่องของการผสมผสานวัฒนธรรมดั้งเดิมให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ในโลกปัจจุบัน วิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยีนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการประสานวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ที่เดิมมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเองอย่างเห็นได้ชัด แต่ถ้าเราสามารถ นำความแตกต่างเหล่านั้นมาปรับให้เข้ากันได้ ก็จะทำให้เกิดความหลากหลาย และความผสมผสานของวัฒนธรรมอย่างงดงามและขยายไปอย่างไม่หยุดยั้ง

อย่างไรก็ตาม ในยุคการเปลี่ยนแปลงอันยิ่งใหญ่นี้ ชนเผ่าและประเทศ ต่างๆ ที่กำลังพัฒนารวมทั้งเวียดนามด้วย กำลังต่อสู้กับกระบวนการพัฒนาที่ นำมา ซึ่งโอกาสหลายโอกาส แต่ก็ยังคงมีอุปสรรค ความท้าทาย และความขัดแย้งกัน ระหว่างสิ่งเก่ากับสิ่งใหม่ สิ่งที่เป็นของเขาและของเรา กระบวนการนี้แม้ว่าจะไม่ รุนแรงเหมือนการทำสงคราม แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่เราอาจจะต้องละทิ้ง สิ่งที่เคยยอมรับมาในอดีตเพื่อที่จะก้าวเข้าสู่ความทันสมัย อาจกล่าวได้ว่า เวียดนาม ถือว่าเป็นประเทศหนึ่งที่กล้าหาญในการพัฒนาประเทศเข้าสู่ประเทศอุตสาหกรรม ที่ทันสมัย แม้ว่าจะยังไม่สามารถก้าวทันการพัฒนาดังกล่าว ข้าพเจ้า (ฟาม ดึก เชียง – Phạm Đức Dương ผู้เขียนบทความ) มีความเห็นว่า ถ้าหากเราอยาก จะก้าวทันประเทศที่พัฒนาแล้ว เราไม่มีทางอื่นนอกจากการรู้จักประยุกต์ใช้ ความได้เปรียบจากการเป็นคนที่กำลังตามมาทีหลัง

ความได้เปรียบของคนที่กำลังตามมาทีหลัง คือ สามารถเลือกวิธีที่ดีที่สุด ในการแก้ปัญหาโดยการรวมปัจจัยที่กำลังหาที่ที่สุดแห่งยุคกับขนบธรรมเนียม ประเพณีอันสวยงาม เพื่อสร้างยุทธศาสตร์และรูปแบบการพัฒนาที่สมดุลและมั่นคง เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสังคม และสามารถคบค้าสมาคมได้กับทุกคนในโลกนี้

ถ้าหากว่า คำพยากรณ์ของ Allin Tofler มีความน่าเชื่อถือ ความได้เปรียบ อันสำคัญและมีความคืบหน้าที่สุดสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งเราต้องการที่จะ ประยุกต์ใช้ก็คือ การบูรณาการระหว่างอารยธรรมแห่งเกษตรกรรมกับอารยธรรม หลังอุตสาหกรรมในเวลาเดียวกัน ซึ่งจะสร้างโอกาสใหม่ให้แก่ประเทศที่ยากจน สามารถรวมอดีต (อารยธรรมแห่งเกษตรกรรม) และอนาคต (อารยธรรมหลัง อุตสาหกรรม) ที่มีความใหม่และดีงามกว่าได้ เราสามารถวางยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

1. อุตสาหกรรมในชนบทที่ไม่ต้องการทุนมาก
2. เทคโนโลยีในระดับสูงซึ่งได้รับการคัดเลือกอย่างพิถีพิถัน เพื่อสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอันทันสมัยให้กับชนบท ซึ่งนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดความสูญเสียน้อยที่สุด

ข้าพเจ้า (ฟาม ดึ๊ก เชื่อง – Phạm Đức Dươg ผู้เขียนบทความ) มีความคิดว่า นั่นเป็นพื้นฐานเชิงวิทยาศาสตร์ที่สนับสนุนและเป็นแนวทางให้พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศจากประเทศเกษตรกรรมที่ล้าสมัยให้ก้าวสู่ความเป็นสังคมนิยม โดยไม่ผ่านขั้นตอนการพัฒนาของทุนนิยม

บทความนี้ขอเสนอรูปแบบทางทฤษฎีเพื่อการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 4 ปัจจัย ดังต่อไปนี้

1. เศรษฐกิจเชิงนิเวศวิทยาที่ทันสมัยและการพัฒนาชนบทให้เป็นเมือง
2. อุตสาหกรรมที่ทันสมัยขนาดกลางและขนาดย่อมและลดการพัฒนาตัวเมืองเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม
3. วัฒนธรรมการศึกษาอันก้าวหน้าที่มีเอกลักษณ์ของชาติเป็นพื้นฐาน
4. ประชาธิปไตยและความเสมอภาคทางสังคมโดยการจัดสรรทรัพยากรสินอีกครึ่ง เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคม

รูปแบบดังกล่าว ต้องได้รับการชี้นำจากแนวคิดของการปฏิวัติ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอันทันสมัย รวมทั้งเศรษฐกิจและสังคมที่เติมไปด้วยหลักแห่งวิทยาการ

หนึ่งในความได้เปรียบอันเป็นหลักของประเทศในแถบตะวันออก คือ การกำหนดบทบาทของมนุษย์ได้อย่างถูกต้อง กล่าวคือ มนุษย์เป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของโลก และประชาคม ดังนั้นจะมีวิธีการติดต่อสื่อสารอย่างพร้อมเพรียงกัน กล่าวคือปรับตัวและอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติและสังคมได้อย่างราบรื่น ถ้าทำตามคำกล่าวของคนรุ่นก่อนว่า แนวคิดตะวันออกเน้นมนุษย์เป็นหลัก ในขณะที่แนวคิดตะวันตกเน้นวัตถุเป็นหลัก พวกเราจะต้องรับรู้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและมนุษย์เราจะต้องรู้จักการปล่อยวาง แต่ยังคงรักษาโอกาสให้แก่ตัวเอง

มนุษย์เราเปรียบเหมือนดอกไม้ประดับโลก โปรดดูแลรักษามนุษย์
และนี่คือ เจตนารมณ์ของวัฒนธรรมเวียดนาม – วัฒนธรรมยุคโฮจิมินห์³

³ บทความนี้ ผู้เขียน (ฝ่าม ตี๊ก เชื่อง – Phạm Đức Dũng) นำมาจากหนังสือของผู้เขียนเอง
คือ “วัฒนธรรมเวียดนามในบริบทเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, สำนักพิมพ์วิทยาศาสตร์และสังคม,
ฮานอย, 2004.”